

Regeringskansliet, Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
michael.lofroth@regeringskansliet.se

Torvutvinningens och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan. Redovisning av regeringsuppdrag M2015/03518/Nm.

LRF har tagit del av Naturvårdsverkets utredning och bilagor, samt deltagit i det samråd verket bjöd in till i april 2016. Vi har lämnat skriftliga kommentarer i samband med samrådet.

Regeringens uppdrag avser **torvutvinningens klimat- och miljöpåverkan**. Naturvårdsverket har, vilket är rimligt, också tagit med **torvanvändningens klimatpåverkan**. LRF anser att regeringen kunde gett det bredare uppdraget och därmed kunnat begära att det skulle omfatta både torvutvinningens för- och nackdelar.

Det var bra att verket bjöd in fler aktörer än myndigheter till samrådet, men trist att verket struntat i att ta med och noga utvärderat de synpunkter som lämnades från dessa andra aktörer.

Sammanfattning av LRFs synpunkter

- Utsläppen från dränerade torvmarker är 15-24 miljoner ton CO₂e, vilket kan jämföras med redovisade utsläpp från svenskt territorium på 54,4 miljoner ton CO₂e. Det finns således starka skäl att ta reda på hur utsläpp från dränerade torvmarker kan minskas.
- LRF anser att Naturvårdsverket har gett en ensidig och ofullständig bild av torvutvinning och torvanvändning. Även Naturvårdsverkets konsekvensbedömning av sina förslag är ofullständig både när det gäller effekter på klimatet och på sysselsättningen i landet.
- Eftersom åtgärder på dränerade torvmarker kan ge minskade utsläpp av växthusgaser jämfört med ingen åtgärd, finns det skäl att fortsätta arbetet med att utveckla åtgärder och finansiering för att minska dessa utsläpp. Torvutvinning är en del av denna lösning.
- Även när det gäller andra miljöeffekter från torvutvinning finns det skäl att utveckla kunskap om vilka marker som är mest lämpade och vilka åtgärder som kan vara rimliga.
- LRF anser att torvutvinning bör fortsätta och sannolikt öka, därför bör torven fortsatt vara energiskattebefriad. Nämnas bör att torv ingår i handeln med utsläppsrätter och att förbränning kräver utsläppsrätt.
- Den dränerade torvmarken har inga hotade biologiska värden som påverkas av torvutvinningen. Återställandet ger därför en möjlighet till en kompensation för ev. minskad biologisk mångfald som den ursprungliga dikningen orsakat.

EKSVÄRD, JAN,

Ytterligare åtgärder menar LRF är orimliga. Vid återställandet bör möjligheten att binda kol i skogsproduktion eller Spagnum - odling ges hög prioritet.

- Det är rimligt att i tillståndet för en täkt kräva säkerhet av koncessionsägaren för att verksamheten kan avslutas och efterbehandlas på ett ordnat sätt. Om samhället genom ändrade regler innan koncessionstiden gått ut orsakar att täkten avslutas i förtid, bör staten svara för återställningskostnaden.
- Förslaget om anmälan för husbehovstäcker innebär en onödig dubbelprövning.
- Att utvinna odlings- och strötorv är ett bra sätt att nyttiggöra torv från dränerade torvmarker.
 - Stora delar av trädgårdsnäringen nyttjar den svenska torvens väl lämpade egenskaper för odling i tunnlar och i växthus samt på friland. Detta ger hög kvalitet på grönsaker, bär, blommor och prydnadsväxter och viktiga fördelar ur miljö- och arbetsmiljösynpunkt
 - Strötorv ger stora miljövinster i djurhållningen.
 - Jämfört med halm har strötorv som gödningsmedel byggt dubbelt så mycket kol i marken i ett 60- årigt försök på SLU.
- LRF menar att Naturvårdsverket inte har beaktat att Sverige, om torvbrytningen försvåras, skulle behöva importera odlingstorv eller andra odlingssubstrat och därmed exportera miljöpåverkan.
- Sverige har i stort sannolikt bättre regler för torvutvinning och återställande jämfört med de länder som kan komma ifråga för import. Ur klimatsynpunkt bör det vara bättre att Sverige ökar exporten av både energi- och odlingstorv i linje med generationsmålet (att inte exporteras miljöpåverkan), jämfört med verkets förslag, som skulle ge import av kol och torv från andra länder.
- LRF menar att beredskapsskäl också idag ska vara en del av beslutsunderlaget, särskilt som energitorven enligt Naturvårdsverkets förslag skulle ersättas med kol.
- LRF saknar en bedömning av möjligheten att tillverka biodrivmedel eller biokol av torv.
- Utsläppen från dikade torvmarker döljs av skogens stora kolbindning. Nu anges att ca 45 milj ton koldioxidekvivalenter binds netto, istället för att redovisa dränerade torvmarkers utsläpp och en större kolbindning från skogen. Statistiken på detta område behöver göras mer lätt tillgänglig och transparent.
- Arbetet med att utvinna torven sysselsätter ca 2500 personer. Odlingar med odlingstorv berör ca 10 000 (tiotusen) personer i trädgårdsbranschen och underlättar arbetet för många inom djurhållningen. Det är många landsbygd företagare som kommer att påverkas om Naturvårdsverkets förslag genomförs.
- Miljöfördelarna med svensk torv kan motivera en ökad utvinning och export, samt kunna öka behovet av arbetskraft utan särskild utbildning.

LRFs synpunkter på utredningen

Utsläpp från dränerade torvmarker

Utsläppen från dränerade torvmarker är 15-24 miljoner ton CO₂e, vilket kan jämföras med redovisade utsläpp från svenskt territorium på 54,4 miljoner ton CO₂e. Det finns således starka skäl att ta reda på hur utsläpp från dränerade torvmarker kan minskas.

Knappt 3 miljoner hektar dikades och dränerades, med bidrag från staten, under 1800- och 1900-talen. Skadan på ekosystemet har redan skett och utsläppen av växthusgaser från torvmarkerna pågår och kommer pågå under ytterligare flera hundra år till dess att det organiska materialet är förbrukat. Utmaningen nu är att minimera klimatpåverkan bland annat genom att undersöka hur utvinning och användning av torv kan påverka utsläppen.

Det diskuteras om torv är en fossil energiråvara eller inte. Omloppstiden för kol i torv anges ofta till minst 1000 år, vilket innebär att det kol som oxideras bort från dränerade torvmarker har en stark klimatpåverkan under lång tid innan det åter bundits i ny torv. För att torven ska anses som förnybar behöver man säkerställa att kol så snabbt som möjligt åter binds in i ny torv eller i träd.

Om återväxt inte sker, kommer det utsläppta kolet aldrig att tas tillbaka på samma yta. I ett längre tidsperspektiv än några hundra år är återväxt eller möjligen produktion av biokol enda möjligheten att motverka den globala uppvärmning som dränerade torvmarker orsakar.

Ett dilemma är att alla utsläpp behöver minska drastiskt inom några decennier för att den globala uppvärmningen inte ska bli högre än 2 grader.

Därför behövs en bättre utredning som bland annat väger in möjligheten att nu med torv ersätta den fossila energi som fortfarande används och beakta dränerade torvmarker i ett längre tidsperspektiv än 300 år och möjligheten att vissa av dem åter kan bli kolfällor.

Den torvmark som inte dränerats binder varje år stora mängder kol och ingår inte i det flöde av växthusgaser som påverkas av människan och redovisas inte heller som antropogent.

LRFs synpunkter på rapporten

Övergripande anser LRF att Naturvårdsverket har gett en ensidig bild av torvutvinning och torvanvändning och framför allt pekat på negativa effekter och inte analyserat möjligheten att minska de samlade utsläppen av växthusgaser genom att ersätta den fossila energi som används idag med torv eller den effektivisering som inte bara energitorven medför, utan även den produktivitetssökning som odlingstorv och strötorv medger för växthusodling och djurhållning. Naturvårdsverkets konsekvensbedömning är ofullständig både när det gäller effekter på klimatet och på sysselsättningen i landet.

Torvutvinning och påverkan på klimatet

Naturvårdsverket bygger sin rapport bland annat på ett underlag från SLU, *Den svenska torvutvinningens klimatpåverkan*, där man beräknar strålningsdrivning (typ uppvärmning/klimatpåverkan) av olika alternativ med torvutvinning och återställande samt klimatpåverkan från förbränning av torven.

SLUs delrapport i bilaga 2 sid 7 visar att den dränerade torvmarkens bidrag till klimatpåverkan för varje studerat scenario kan minskas med torvutvinning, jämfört med att inte göra något alls, när man beaktar utsläppen över 100 respektive 300 år. I 20-års perspektivet ger ingen åtgärd lägsta klimatpåverkan.

För ej skogbevuxen och näringsfattig mark är torvutvinning och skogplantering det alternativ som ger lägst klimatpåverkan efter 300 år.

För ej skogbevuxen och näringsrik mark är torvutvinning och skogplantering det bästa alternativet och innebär att klimatpåverkan upphör och kol binds i den växande skogen.

För skogbevuxen mark som är näringsfattig, ger återvätning till våtmark den lägsta klimatpåverkan.

För näringsrik skogbevuxen mark är sjöbildning eller torvutvinning och skogplantering de alternativ som ger lägst klimatpåverkan.

I SLUs rapport har inte hänsyn tagits till hur den avverkade skogen normalt används. I genomsnitt är 50 % av skogen timmer och 50 % massaved. När timret bearbetas blir hälften träprodukter, som binder kolet under lång tid. Biflödena används i massaindustrin eller som energiråvara. Även vid produktion av pappersmassa, från massaved och sågverksflis, kan en del av biflödena användas för att producera energi. Andelen är beroende av vilken typ av process som massaindustrin använder. Den biomassa som används som energiråvara ersätter i huvudsak den fossila energi som tidigare använts, vilket minskar strålningsdrivningen sammantaget.

Vilka alternativ att minska utsläppen från dränerade torvmarker som är ekonomiskt möjliga, beror bland annat på intäkter från torvutvinning, avverkning av skog och kostnader för t.ex. att anlägga en våtmark eller en sjö.

Eftersom åtgärder kan ge minskade utsläpp jämfört med ingen åtgärd, finns det skäl att fortsätta arbetet med att utveckla åtgärder och finansiering för att minska utsläppen av växthusgaser från dränerade torvmarker. Torvutvinning är en del av denna lösning.

Torvutvinning och andra miljöeffekter.

De andra miljöaspekter som nämns är hydrologiska (mer eller mindre vatten), kemiska (mer näringsämnen och varierat pH), läckage av kvicksilver samt effekter på biologisk mångfald framförallt i vattendrag. Torra blåsiga dagar kan medföra att damm sprids nära takten.

Emissionerna från arbetsmaskiner och transporter anses små när det gäller utvinningen av svensk torv. När det gäller importerad torv saknas uppgifter om varifrån den kommer. Varken emissioner eller miljöpåverkan från transporter och utvinning i andra länder kan bedömas.

Även när det gäller andra miljöeffekter finns det skäl att utveckla kunskap om vilka täkter som är mest lämpade att utvinna och vilka åtgärder som då kan vara rimliga. Det finns behov av en offentlig databas för uppgifter om täktverksamhet och torvutvinning.

Torvanvändning

Energitorv

Av den utvunna torven används ca 2/3 till energi och ca 1/3 för odling. En mindre del används som strö i djurhållningen.

Det är rimligt att beskriva stålning drivning för utsläpta växthusgaser från torv och andra enenergikällor över längre tid är 100 år. Koldioxid som avges idag kommer att ha en uppvärmande effekt under flera tusen år, då minst 20 % finns kvar i atmosfären efter 10 000 år.

Energitorv som samförbränns med annan biomassa höjer temperaturen och effektiviteten med 5-10 %. Det innebär att mindre träråvara behöver användas och att och fossila produkter inte behöver eldas vid toppbelastningar. Denna effektivitetsvinst är inte betydelslös. Ett enkelt räkneexempel visar detta.

Om effektiviteten ökar med 10 % när 15 % torv blandas in, innebär det att 10 % mindre flis behöver användas. Därmed kan utsläppen från flis minska med 1/10 dvs med 8,5 %. Då kompenseras mer än hälften av torvens strålningsdrivning genom en större effektivitet. Till detta kommer torvens högre värmevärde, mindre av eldning av fossil energi vid toppbelastningar och färre driftsstörningar. Alternativet till torv är stenkol.

Sverige använde 2014 för kraftvärme och fjärrvärme ca 2,1 TWh kol, 2-3 TWh torv och ca 10 TWh biogent hushållsavfall. Totalt används ytterligare 17,7 TWh kol i Sverige. (Energiläget 2016). Det bör därför undersökas hur torv skulle kunna användas mer istället för kol under de närmaste decennierna. Utsläppen av koldioxid skulle vara ungefär lika stora som idag, men motsvarande utsläpp från dikade torvmarker undviks för all framtid. Här bör även export av torv som kan ersätta kol i närliggande länder beaktas. I Finland föreslås ett nationellt förbud mot kolkraft.

Det är dock ingen evig lösning att ersätta fossila energiråvaror, då torv bidrar till en ökad halt koldioxid i atmosfären, innan den åter har bundits i ny vitmossa eller träd. Om man om 35 år ser hur halterna av växthusgaser minskar, kan man ta beslut om fortsatt användning av torv från dränerade torvmarker.

I ett tusenårsperspektiv ger uttag av torv från nydikade torvmarker inte en ökning av halten växthusgaser under förutsättning att torvmarkerna återställs efter torvtäkt, så att kol åter kan bindas. Detta kan jämföras med beräkningarna för annan bioenergi där kol binds igen på 1-100 år. (Brunkol, olja och gas har bildats under 20-300 miljoner år). Dilemmat nu är att utsläppen av växthusgaser snabbt måste minimeras.

Man bör också undersöka möjligheter och utmaningar med att tillverka drivmedel via pyrolys eller förgasning av torv. Behovet är ca 80 TWh diesel och bensin som ska ersättas med förnybara alternativ till 2030. I Sverige finns redan stor tillgång på hållbar biomassa och biprodukter från livsmedels- och skogsindustrin för att tillverka inhemskt behov av biodrivmedel¹. Det finns ett väldigt stort behov av ytterligare volymer för att tillgodose även flyg och sjöfart med hållbara biodrivmedel.

Ytterligare en tänkbar användning av torv från dränerade torvmarker är för att producera biokol. Biokol kan blandas i vissa magra marker för att öka bördighet och detta kol ligger kvar tusentals år i marken. I pyrolysisprocessen erhålls även värme.

Odlingstorv

När en torvtäkt nyttjas används det övre yngre materialet som odlingstorv och det djupare mer förmultnade och kolrikare skikten som energitorv. Båda användningsområdena är viktiga för att kunna nyttja hela torvtäkten och därmed förbättra täktens ekonomi och minimera utsläpp efter återställandet. Naturvårdsverket menar att ur klimatsynpunkt är användning av odlingstorv och energitorv jämförbara. LRF delar inte den uppfattningen.

Speciellt viktig är den svenska torven för odling i växthus av olika krukväxter och tulpaner. Detta gäller även odling av bär i säckar och tråg samt sallat och örter i krukor. Den används också allt mer för att byta bäddar i tunnelodlingar av bär. Denna odlingsteknik innebär att tunnlar inte behöver flyttas och fasta effektivare bevattningssystem kan användas.

Torven är fri från växtsjukdomar och mängden växtskyddsmedel kan minskas kraftigt. Den har en mycket lämplig och stabil struktur för att både hålla vatten och luft i odlingssubstratet. Detta är värdefullt både i växthus och tunnelodlingar, där växtmaterialet har en mycket snabb tillväxt. Egenskapen minskar både bevattningsbehov och näringsläckage.

Både svensk konventionell och ekologisk produktion är sårbar om den svenska odlingstorven blir dyrare att använda eller om torv måste importeras.

¹ Börjesson, P., 2016. Potential för ökad tillförsel och avsättning av inhemsk biomassa i en växande svensk bioekonomi. Lund: Lund University. Department of Technology and Society. Environmental and Energy Systems Studies.

Utöver att torven ger friska plantor och därmed liten användning av växtskyddsmedel, så har torven en låg vikt. Båda skälen är viktiga ur arbetsmiljösynpunkt.

Idag finns ur odlings- och arbetsmiljösynpunkt inga lika bra alternativ till den svenska torven. Ofta kan torven skördas i närheten, vilket ger korta transporter. Alternativ som nämns är bark, kokosfibrer och stenull. För att alternativen ska kunna ersätta torv krävs forskning och utveckling ur odlingssynpunkt, då det tar flera år att hitta den blandning av nya odlingssubstrat som bäst passar för olika växter. Dessutom måste klimat- och miljöpåverkan för transporter och tillverkning beräknas för alternativen. Till exempel transporteras kokosfiber från Asien. Den måste tvättas noga innan den kan användas i växthusen, då den innehåller mycket natriumklorid. Kokosfibern är också mycket mer vattengenomsläpplig och det krävs mer vatten, vilket ger ett ökat växtnäringsläckage.

Import av torv från Vitryssland/Belarus har hittills varit det mest konkurrenskraftiga alternativet till svensk torv, men den håller lägre kvalitet och innebär att Sverige exporterar miljöpåverkan.

Torvens stabilitet mot nedbrytning i växthusen jämfört med andra substrat innebär att odlaren kan spara kostnader för att skifta bädd. Odlingsbädden byts efter 2-4 år.

När torvbädden i växthus byts ut används den ofta för att förbättra strukturen i frilandsodlingar på vanlig åkerjord. Torv som blandas med jord omvandlas till allt mer stabila organiska föreningar och nedbrytningen av torven fördröjs. Se nedan om strötorvs betydelse för mullhalt.

Naturvårdsverket har inte värderat torvens betydelse för trädgårdsproduktionen av prydnadsväxter, tulpaner, örter, kryddor och bär. Trädgårdsprodukter är viktiga för ett bättre kosthåll och de förutsätter att torv kan användas. Branschen är pressad ekonomiskt och cirka 10 000 arbetstillfällen berörs i den direkta produktionen.

Strötorv

Naturvårdsverket menar att strötorv i allt väsentligt är jämförbar med energitorv när det gäller klimatpåverkan. LRF delar inte denna uppfattning. Strötorv suger upp urin och binder ammoniak i stallarna och minskar därmed den sekundära lustgasemissionen. Torv är mer effektivt än andra strömedel, vilket innebär att mängderna strö kan minskas. Det innebär även att mängden stallgödsel som ska transporteras och spridas minskar. Skillnaden mellan torv och sämsta alternativet för att minska avgången av ammoniak är en tiopotens.

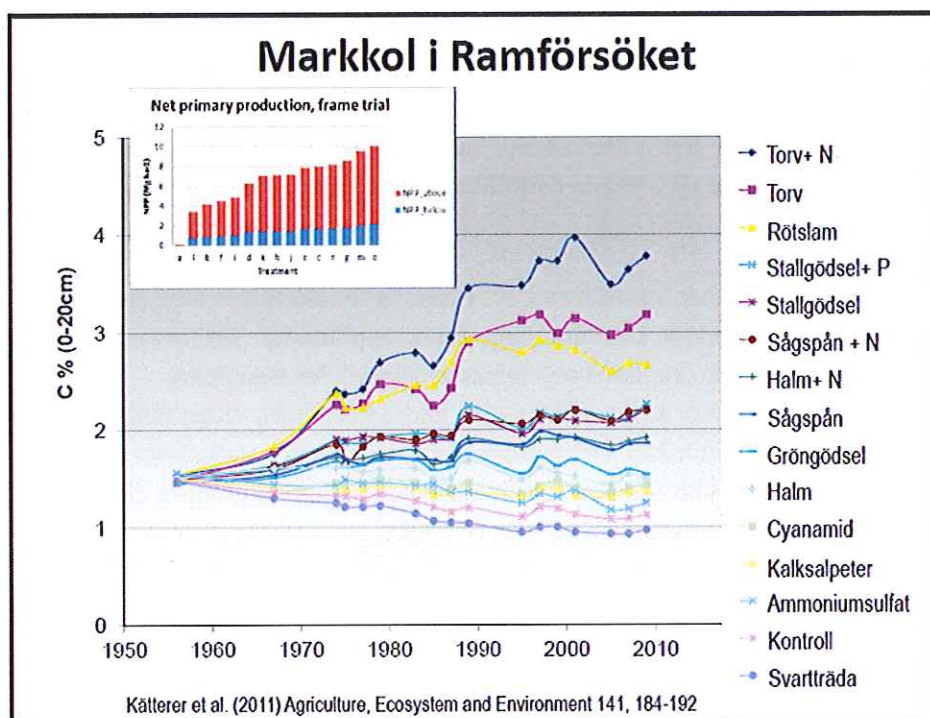
Strömedel	Vattenbindande förmåga, kg vatten per kg ts	Ammoniakbindande förmåga, % av ts
Sågspån	1,9	0,24
Kutterspån	4,6	-
Långhalm, havre	3,3	0,5
Långhalm, korn	3,3	0,85
Hackad halm	3,6-4	0,25
Torv, pH 3,6-4	7,5-12	1,0-1,8
Torv, pH 3,5	7,5-12	1,4-2,0

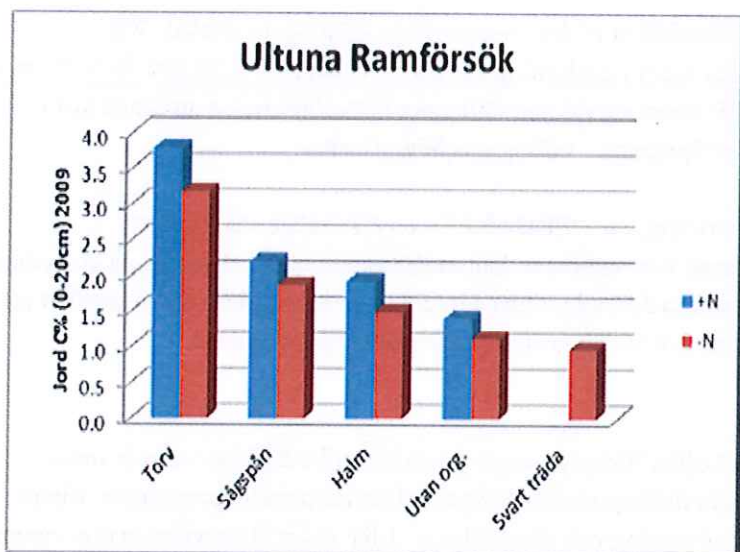
Teknik för lantbruket 81, JTI (Kaupinen, 1992 och Vahala, 1982)

Figur 1. Jämförelse av olika strömedels förmåga att suga upp urin och binda ammoniak.

När strötorv används till hästar kan hästgödseln spridas med vanliga gödselspridare och komma till nytta i växtodlingen. Alternativen innebär ofta att gödseln bränns eller deponeras. I Sverige finns nästan lika många hästar som mjölkkor.

När strötorv sprids som stallgödsel, bidrar den till att bygga upp markens kolförråd. Det sker dels via torven som sådan, dels genom att torv bidrar till högre skördar. Jämfört med halm har torv byggt dubbelt så mycket kol i marken i ett 60- årigt försök på SLU.

Figurerna 2 och 3. Diagrammen visar torvens långsiktiga goda egenskaper att mer stabilt än annat organiskt material binda kol i mark.

Nya resultat från SLU indikerar att torv blandat med mineraljord kraftigt minskar torvens nedbrytning (pers. komm. Örjan Berglund, 2016).

LRF menar att utvinna odlings- och strötorg är ett bra sätt att nyttiggöra torv från tidigare dränerade torvmarker.

Styrmedel

Förorenaren ska betala

Det är en erkänd grund i miljöarbetet att förorenaren betalar. Frågan är vem som är förorenaren när det gäller dikade torvmarker? Den som utvinner torv bör svara för den påverkan som torvutvinningen orsakar. När det gäller klimatpåverkan från den torv som kommer att oxidera under de närmaste hundra åren bör samhället ta hela ansvaret. Syftet med dikningen var gott, att skapa mer åker- och skogsmark för samhällets bästa. Men kunskapen om växthuseffekten var inte känd, när staten på olika sätt bidrog till finansiering av dränering av myrar, mossar och sjöar. Dagens lantbruksföretag eller torvföretag bör inte åläggas ett ansvar för dessa utsläpp. LRF menar därför att staten bör svara för en åtgärds- och finansieringsplan för att minska utsläppen från dränerade torvmarker och användning av torv till exempel för att ersätta fossil energi.

I linje med detta bör torven fortsatt vara energiskattebefriad. Nämnas bör att torv ingår i handeln med utsläppsrätter och att förbränning kräver utsläppsrätt. Den pågående utredningen om vilka bränslen som bör ingå i elcertifikatssystemet bör också beakta resonemanget ovan.

Återställande och ekologisk kompensation

Den dränerade torvmarken har inga hotade biologiska värden som påverkas av torvutvinningen. Återställandet ger därför en möjlighet till en kompensation för ev.

minskad biologisk mångfald som den ursprungliga dikningen orsakat. Vid återställandet bör även mark i anslutning till täkten beaktas. Ytterligare åtgärder menar LRF är orimliga. LRF anser att vid återställandet bör möjligheten att binda kol i skogsproduktion eller Spagnum - odling ges hög prioritet.

LRF menar att det är rimligt att i tillståndet för en täkt kräva säkerhet av koncessionsägaren för att verksamheten kan avslutas och efterbehandlas på ett ordnat sätt. Om samhället genom ändrade regler innan koncessionstiden gått ut orsakar att täkten avslutas i förtid, bör staten svara för återställningskostnaden.

Lokalisering

SLUs analys visar att olika förutsättningar påverkar vilka åtgärder som är mest lämpade för att minska utsläpp av växthusgaser från dränerade torvmarker. Bland åtgärderna finns torvutvinning och återställning. LRF delar Naturvårdsverkets mening att klimatpåverkan från täktverksamheten ska vägas in i tillståndsgivning men också vid återställandet.

Förprovning av husbehovstäkt

För att bedriva torvtäkt är det nödvändigt att nydika eller fördjupa befintliga diken. I delar av Sverige råder sedan år 1999 enligt miljöbalken 11 kap 14 § förbud mot nydikning på skyddade områden och på övriga områden krävs tillstånd enligt miljöbalken 11 kap 13§. Myndigheter har således sedan 1999 redan möjlighet att pröva husbehovstäkter.

LRF menar att förslaget om anmälan innebär en onödig dubbelprovning för husbehovstäkter.

Övriga synpunkter

Statistik

I den statistik som är lätt tillgänglig på Naturvårdsverkets hemsida går det inte att läsa att utsläppen från dränerade torvmarker är 15-24 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år eller hur stora utsläppen från torvutvinningen är. Uppgifterna ingår i den samlade redovisningen under *Utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning etc.* (LULUCF), som tack vare den odlade skogens stora kolbindning istället visar att ca 45 miljoner ton koldioxidekvivalenter binds inom sektorn. Statistiken på detta område behöver göras mer lätt tillgänglig och transparent.

Beredskapsskäl

Under världskriget och under 1980-talets energikris ökade användningen av energitorv. LRF menar att beredskapsskäl också idag ska vara en del av beslutsunderlaget, särskilt som energitorven enligt Naturvårdsverkets förslag skulle ersättas med kol.

Forskning

Med tanke på att dränerade torvmarker kommer att avge växthusgaser åtminstone 300 år ytterligare bör forskning startas som undersöker möjligheterna till odling av

Spagnum vid återställandet, produktion av drivmedel och produktion av biokol från torv.

Export av miljöpåverkan

LRF menar att Naturvårdsverket inte har beaktat att Sverige om torvbrytningen försvåras, skulle behöva importera odlingstorv eller andra odlingssubstrat och därmed exportera miljöpåverkan. Sverige har i stort sannolikt bättre regler för torvutvinning och återställande jämfört de länder som kan komma ifråga för import. Snarare bör det ur klimatsynpunkt vara bättre att Sverige ökade exporten av både energi- och odlingstorv i linje med generationsmålet.

Arbetsstillfällen i glesbygd

Arbetet med att utvinna torven sysselsätter ca 2500 personer. De stora fördelarna med odlingstorv berör ca 10 000 (tiotusen) personer i trädgårdsbranschen och underlättar arbetet för många inom djurhållningen. Det är många landsbygd-företagare som kommer att påverkas om Naturvårdsverkets förslag genomförs.

Miljöfördelarna med svensk torv kan istället motivera en ökad utvinning och export, samt kunna öka behovet av arbetskraft utan särskild utbildning. En betydlig mer seriös analys av effekten ur sysselsättningssynpunkt av en minskning eller ökning av torvutvinningen behöver göras. Det handlar om framför allt om arbetsstillfällen på landsbygd, ofta glesbygd, och det är okunnigt att som Naturvårdsverket gör, att anta att nya arbetsstillfällen så småningom automatiskt skapas.

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Isabel Moretti

Enhetschef Energiföretagande och miljö

Jan Eksvärd

Expert Hållbar utveckling

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...